

نووسه‌رو نووسین و ره‌خنه‌.. خۆراکی جه‌سته‌ی پێشکه‌وتنه‌.... م. حمید عه‌زیز

نووسین: پیرۆزی گه‌یاندنی رسته نه‌گه‌یه‌ندراوه‌کان و ووشه قورس و مه‌حال و نه‌توانراوه‌کانی ووتنه بۆ

به‌هیزتریبون و باشتریبون و جوانتریبون و ژیان به‌رامبه‌ر خه‌لک و کاربه‌ده‌ستانی گوێ نه‌گرو خه‌م نه‌خۆری وولات.. نووسین و دنیای کتیب و په‌رتووک ده‌ربه‌رینی ئازاری نه‌ته‌وه‌یه‌کی خه‌فه‌کراوی ده‌ست و ده‌م به‌ستراوو هاواره‌کانی نان و ئازادی گه‌لیکه به‌رامبه‌ر فیرعه‌ون و سوولتانه‌کانه بێ به‌زه‌یه‌یه‌کان. نووسین و فه‌ره‌هنگ جیهانیکی نه‌رم و نیانه بۆ گوێ کردنی نه‌وه‌یه‌کی له‌سه‌رخۆو ژیرو کامل.. هه‌روه‌ها بۆ راگرتنی پیرۆزی یه‌کانی مرۆف و روانینه جوانه‌کانه له‌ مرۆقه‌وه بۆ بوونه‌وه‌رانی ترو خوێشگوزه‌رانیه بۆ گوێ زه‌وی و وواتا دانه به‌ ژیان و گه‌وره‌یی و جوانی مرۆف. نووسین جیهانی نیشتمانیکی ئاسووده و باخچه‌ی گوول و به‌هه‌شتی گه‌لیکی هه‌یمنه.. کلێلیکه بۆ کردنه‌وه و پاقر کردنی قوفلی ده‌رگای بیروه‌وشی زه‌نگاوی و رزبو له‌ ئیستای

کۆیلایه‌تی به‌ مقاشی کلتورو ئاین.. نووسین لۆکه‌یه‌کی نه‌رمی ئازارشیکنه بۆ بیری مرۆقی ئازادی خوازو چه‌قۆیه‌کیشه ملی ئه‌ستوری بێ خه‌می ده‌سه‌لاتیکی تاکره‌و ده‌به‌رێ. نووسین و رۆشنییری و پێشکه‌وتن و مه‌ده‌نی یه‌ت و شارستانیته‌ت و دنیای جیهان گیری و سیکۆلار هه‌موو ئه‌ندامی یه‌ک خه‌زانن که خوای ژیان و به‌خته‌وه‌رین بۆ مرۆقایه‌تی و چاویلکه‌یه‌کی جوانی یه‌کسانی کۆمه‌لایه‌تی و فه‌ره‌هنگن له‌ چاوی نه‌ته‌وه‌یه‌کی چه‌وساوه و زوولم لیکراو، که دنیای ره‌نگه پرته‌قالی یه‌کانی تابلوی ژیان و کامه‌رانی پێ ده‌بینن...!!

ته‌م و بۆشایی له‌ ژیان و بوونی ئاده‌میزاددا کێشه‌یه‌که‌و مرۆف تووشی بێ هیوایی و سه‌غله‌تی باری ده‌روونی و پارایی و بێ سه‌روبه‌ری و بێ به‌رنامه‌یی ده‌کات. بۆیه که به‌یانی له‌ خه‌و هه‌ستای نه‌خشه‌ی ئه‌وه‌ت هه‌بێ که چی ده‌که‌ی و به‌ره‌و کوێ ده‌چی هه‌یچ رسته‌یه‌کی ناشرینیش به‌په‌ره‌ی سیماته‌وه نابینرێ.. هه‌مان به‌یانی به‌لام بیکار یان بێ به‌رنامه بیت ناره‌حه‌ت و بێ تاقت دیار ده‌بیت سیمای خۆت و هه‌موو جه‌سته‌شت تیگ ده‌چیت. تۆ که خۆت بێ به‌رنامه و نه‌زانی سه‌به‌ینێ چی ده‌که‌ی.؟. ئه‌ی چون کارو به‌رنامه‌و ره‌خنه بۆ خه‌لک داده‌نیی. هه‌مان شته له‌داهه‌ینانیشتا که مرۆف خۆی داهه‌ینان نه‌کات چون ده‌توانی ره‌خنه له‌ داهه‌ینانی یه‌کیکی تر بگرێ که به‌ته‌واویش لێی حالێ نه‌بیت. زۆربه‌مان له‌زمانی ئه‌ده‌ب و نووسین ناگه‌ین له‌ئه‌نجامی ئه‌و ته‌ینه‌گه‌یشتنه ره‌خنه ده‌گرین و.. هتد. زۆرجاریش بۆشایی و نه‌مان و برینی ریگاگان به‌ره‌و ئامانجیکی دیاری کراو یان کۆتایی هه‌یزو دانیشتن و گه‌یره شیوینیان فیر ده‌کات، هه‌ندێ جاریش ئه‌و بۆشاییه هونه‌رو جوانی یان کاره‌سات و رق لیبون ده‌خولقینێ. که‌سه‌ش نی یه‌ له‌ جیهاندا لاواز بێت و هه‌یچ نه‌زانیت ته‌نها جیاوازی له‌نیوان توواناکاندا هه‌یه.. بۆیه که که‌سه‌یک له‌ قوتابخانه لاوازه له‌ئیشیکی تر به‌هه‌یزو زیهره‌ک و سه‌ره‌که‌وتوه‌وه. زۆربه‌ی زانایانی جیهان به‌تایبه‌ت زانا و پێژه‌یی و فکریه‌کان قوتابخانه‌یان ته‌واو نه‌کردوه نمونه‌ی هه‌مووشیان فه‌یله‌سوفی ئیرله‌ندی برناردشوویه. له‌ راستیدا ره‌خنه قوتابخانه‌یه نابێ هه‌ره‌که‌سه‌یک هاتوو خۆی پێدا بکات و پینووس یان وه‌ک و په‌سپۆر یان وه‌ک و ئه‌زموون که له‌ دوای کارو شاره‌زایی زۆر له‌ نووسین و ئه‌ده‌ب و قوتابخانه‌یه وه‌ک و په‌سپۆر یان وه‌ک و ئه‌زموون که له‌ دوای کارو شاره‌زایی زۆر له‌ نووسین و ئه‌ده‌ب و پێژه‌وه له‌ خۆ رابینین و که‌ره‌خنه له‌بابه‌تیگ ده‌گرن خۆیان له‌ بابته‌یان به‌هه‌یزتر نووسیێ و هه‌بێ، ته‌نه‌اش بۆ مه‌رامی پێشکه‌وتنی هونه‌ر یان باشتر بوونی ئه‌و که‌سه‌ی که ره‌خنه‌ی لێ ده‌گیرێ ره‌خنه

بگیرئ. تهنه‌ها په‌خنه‌ی دروست که‌ریش هونه‌رو کاری نووسینه. په‌خنه‌ش بۆ مه‌رامی جوان کردن و باشتر کردنی کاره‌ لاوازو کاله‌کانه نه‌ک بۆ نابووت کردنی کاری جوان یان له‌ ئه‌نجامی کینه‌و رقی هه‌ستییکی ناوه‌وه‌ی نووسه‌ر خۆی بێت و خۆی به‌تال بکاته‌وه به‌و نووسینه و نیشاندانی که‌سیتی نوسه‌ریکی تر به‌ ناشرینی بخاته‌ روو بۆ خۆینه‌ران. زۆربه‌ی ووتاره‌کانی سایت و مالپه‌رو ماله‌ کوردی یه‌کان وه‌لام دانه‌وه‌ی یه‌کترو باسی عه‌یب و عاری یه‌کترو ده‌کریت تیایدا، به‌راستی مرۆف به‌و جووره‌ نووسین و وه‌لام دانه‌وانه‌ هه‌ستی بریندار ده‌بێ و ده‌شکێ و ئه‌و جووره‌ ریبازی نووسینه‌ش که‌به‌ وشه‌ی نه‌شیاوو ناشرین ده‌ست پێ ده‌کات شیوه‌یه‌کی زۆر بازاری و نائه‌کادیمی یه‌و ناچیته‌ قالیی په‌خنه‌ی وێژه‌یی یه‌وه وه‌ک و پینووس به‌ خه‌رمانه‌ی رۆشنفیکری نه‌ته‌وه‌یه‌ک سه‌یر نا‌کرێ که‌ خزمه‌ت به‌ گه‌له‌که‌ی بکات. به‌لکو له‌ رووی نووسیندا دیاره‌و دیاری پکو کینه‌ و شه‌ره‌نگیزی یه‌ به‌ئاشکراش دیاره‌ ئه‌وه په‌خنه‌ی یه‌ به‌لکو ناحه‌زی و ناشرینی به‌ که‌سایه‌تی کردنی یه‌کترو. نووسه‌رو پینووس و دنیای رۆژنامه‌و وێژه‌ تهنه‌ها یه‌ک بابته‌ ئه‌وه‌یش داهینانه‌، داهینانیش بۆ خزمه‌تی نه‌ته‌وه‌ی خۆت یان مرۆفایه‌تی ده‌نا نه‌یکه‌یت باشتره‌. ئه‌گه‌ر مرۆف نه‌یتوانی داهینان بکات ده‌توانی رینگه‌ له‌خه‌لکیت نه‌گرێ له‌ فه‌ره‌هنگ و نووسیندا چونکه‌ نووسین دنیای ئازادی یه‌ بۆ ده‌ربیرینی کاره‌ قورس و نه‌توانراوه‌کان بۆ باشتر کردنی ژبانی مرۆف و به‌ره‌و سه‌ربه‌ستی یه‌کجاره‌کی له‌ژبانی ژێرده‌ستی و دیلیتی مرۆفدا.. یان وشه‌ نه‌توانراوه‌کانی راسته‌وخۆ ووتنی به‌رامبه‌ر سوولتانه‌کانه که‌ له‌سه‌ره‌وه‌ی ووتاره‌که‌دا باسمان کردووه. هه‌میشه‌ پینووسه‌کان ده‌شکیندرین له‌ نیشتمانی که‌م ئه‌ندام و ناته‌واودا که‌م ئه‌ندامییتی له‌ بیرو هۆش نه‌ک مه‌به‌ست له‌ئه‌ندامی جه‌ستی، هۆکه‌یشی نا‌حالییتی ده‌سه‌لات و مرۆف و ده‌وربه‌ریتی له‌ نووسه‌رو رۆشنبیر به‌لام ئه‌وه زۆر کیشه‌ی یه‌ چونکه‌ نووسه‌ران و رۆشنبیرانی هه‌موو جیهان له‌سه‌ر ئه‌وه کوکن و ئاماده‌ن که‌ چیان لێ به‌سه‌ریتی له‌سه‌ر مافی ره‌وای گه‌له‌که‌یان. هه‌ناسه‌کان کپ ده‌کرین و زه‌رده‌خه‌نه‌کان ده‌مرینین و له‌هه‌ندێ نیشتمان و کارو ژبانی کومه‌لایه‌تیش له‌هه‌ندێ خیزانیشدا جیاوازه‌ بۆیه هه‌موو له‌یه‌ک ناچین له‌ تووره‌بوون و له‌ ژیری و ناژیریدا.. هه‌میشه‌ش ووتومه‌نه‌ ژبان به‌جیاوازییه‌وه‌ جوانه‌ با هه‌ول نه‌ده‌ین وه‌کو دیکتاتۆره‌کان بین گرنگ ئه‌وه‌یه‌ مرۆفین و ریز له‌یه‌ک بگرین چۆن بیره‌که‌ینه‌وه‌ ئازادین..! خۆمان به‌ ئاغا ده‌زانین که‌چی هه‌موو ژێرده‌سته‌ی کلتوریکی سه‌قه‌ت و ئاینیکی ئه‌فسانای ترسناکین. له‌مندالی یه‌وه به‌ قالیی خواری په‌روه‌رده‌و تووندو تیژی و نه‌فامی ده‌وربه‌رو وشه‌ پیچه‌وانه‌کان ژباوین وه‌ک و ئه‌و وشه‌و کردارانه‌ی که‌ عه‌یب نین له‌ جیهاندا له‌لای ئیمه‌ عه‌یبیکی گه‌وره‌ن وه‌هه‌روه‌ها به‌پیچه‌وانه‌وه‌. چوار هه‌نگاوی ژبان که‌هه‌رچوایان گه‌وره‌ترین هه‌لەن بۆ ئیمه‌ی مرۆفی رۆژه‌ه‌لاتی به‌گشتی و بۆ کوردی کوردستانی به‌تایبه‌تی ئه‌م چوار خال و مالی دنیای په‌روه‌رده‌یه‌ش ئه‌مانه‌ن که‌ گرنگ و بوونه‌ته‌ هۆی ژبان و بوونمان له‌ باشی و خراپیدا له‌ رۆژه‌ه‌لاتی نافیندا:

1/ خیزان: په‌روه‌رده‌ی ده‌ستی دایک و باوکی نه‌خوینده‌وار. گه‌وره‌بوون و گه‌شه‌ کردن له‌گه‌ل دایک و باوکی بێئاگا له‌ ژبان و په‌روه‌رده‌دا.

2/ قوتابخانه: په‌روه‌رده‌ی ده‌ستی مامۆستای بیروه‌هۆش کۆن و سیستمی لیدان و تینه‌گه‌یشتن.

3/ کومه‌ل: گه‌وره‌بوون له‌گه‌ل په‌روه‌رده‌ی کلتوریکی سه‌قه‌ت و ئاینیکی ترسناک.

4/ ده‌ووله‌ت: په‌روه‌رده‌ی سیستمی وولاتی دیکتاتۆری که‌ هه‌ر به‌شی خه‌لکه‌که‌ی زیندان و تیه‌ه‌ل‌دان بووه‌. ئه‌گه‌ر مرۆف به‌و هه‌نگاوه‌ سه‌ره‌کیانه‌دا ژبان به‌و شیوه‌یه‌ بگوزه‌رینێ هه‌رگیز مرۆفیکی ئاسایی نابیت.. بۆیه ئیمه‌ش زۆربه‌مان به‌و شیوه‌یه‌ ژباوین و ئاسایی و کامل نین.

م. هه‌مید عه‌زیز